

Descobreixen un espai sacre al jaciment de Sant Jaume

La 22a campanya d'excavacions al jaciment preiber de Sant Jaume-Mas d'en Serrà d'Alcanar permet documentar un espai de culte reduït, com una capella, inèdit al territori

J. JOAQUIM BUJ
ALCANAR

La nova troballa és un espai de culte molt reduït, on hi ha una banqueta al mig i, a sobre, dos vasos enclavats, un de cara per amunt i l'altre de cara per avall. Ja es va documentar l'any passat però s'estava pendent de confirmar la hipòtesi. Es tracta d'una mena de capelleta situada a la part pública de la casa, on es podrien fer libacions, un cerimonial que consisteix a vessar (vi, mel, llet o altre líquid), a terra o sobre una persona, animal o la víctima d'un sacrifici en honor a una divinitat. «No ho hem vist en cap altre jaciment de l'època», indica el codirector de les excavacions David Garcia.

La campanya d'enguany s'ha dividit en dues fases: l'arqueològica i la de restauració, ja que els murs dels palaus s'han de conservar. Segons explica la investigadora del Grup de Recerca Protohistòrica (GRAP) de la Universitat de Barcelona, Maria Tortras, «en els murs que estan en perill de caure s'hi fica morter i es consolida per evitar que caigui».

Es treballa per parelles, formades per voluntàries de diversos indrets, entre elles la restauradora i conservadora d'art, Almudena Casado, de Madrid que ha treballat en la muralla exterior del jaciment. «El morter original es va desgastant per l'acció de les condicions mediambientals adverses o l'acció dels caminants que hi circulen. El substituïm per un morter nou, el més semblant possible al que hi havia, però que no es bada tant. Una vegada hem acabat un àmbit ens desplaçem als altres, per fer-ne el màxim possible», comenta Casado.

Durant la primera quinzena d'agost, un equip de setze arqueòlegs i estudiants excavaren a Sant Jaume i la resta de mes s'hi feren tasques de restauració. La segona quinzena s'iniciaren els treballs a Ulledecona, per part de dos equips: un de deu persones a la Ferradura i un altre de més reduït (4-5 membres) a la Cogula.

Per a David Garcia, «la bona notícia és que la Cogula és tres vegades més gran i està més ben con-

Els visitants observant la muralla i un dels forns que hi ha al jaciment durant les portes obertes. FOTO: J. J. BUJ

Excavació de tres jaciments.

A partir d'ara s'excavaran cada any els tres jaciments: Sant Jaume, la Ferradura i la Cogula, tal com s'ha fet enguany per primer cop. Formen part del Complex Sant Jaume.

servat del que ens pensàvem en un principi. També té una fase anterior al de la primera edat del ferro, de la qual ens aportarà informació en els pròxims anys».

A la Ferradura-els Castelletes s'han seguit fent els treballs de consolidació de les estructures i dels seus peculiars murs en pendent, construïts amb un sistema semblant al dels marges o barraques de pedra.

En aquesta campanya també s'han localitzat materials ceràmics diferents dels que s'havien tret fins ara. Després d'excavar durant un mes, ara s'inicia un procés d'un any dedicat a investigar i processar la informació.

«Així podem anar elaborant i produint coneixement de manera correcta. La col·lecció arqueològica que ha donat i que està donant Sant Jaume no la supera cap altre jaciment, de fet, és la millor edat del ferro de tota l'àrea del nord-est de la península Ibèrica», emfatitza el codirector de les excavacions.

A partir d'ara s'excavaran cada any els tres jaciments: Sant Jaume, la Ferradura i la Cogula, tal com s'ha fet enguany per primer cop. Aquests tres assentaments junt amb la Moleta del Remei i el Castell d'Ulledecona formen part del que els arqueòlegs anomenen Complex Sant Jaume. La gran residència on vivia el cabdill o la cabdilla, com diuen la majoria de l'equip femení d'investigació, estaria al turó de Sant Jaume-Mas d'en Serrà situat davant de la costa de les Cases d'Alcanar.

Cal destacar la implicació dels dos ajuntaments. Alcanar atorga una subvenció anual per poder excavar i Ulledecona assumeix directament les despeses. Joan Roig, alcalde d'Alcanar i regidor de Cultura, ha volgut posar en valor la feina de «l'equip d'arqueòlegs, restauradores i conservadores per realitzar, un any més, la imprescindible tasca de recuperar el nostre passat més remot i garantir que el monument es conserve durant molts i molts anys encara».